

PERIODE 1994-2004

Periode 1994-2004

Op 1 november 1994 ging 't Kapelletje nieuwe stijl van start. Gesteund door Deelgemeente Noord, de RKS en de DRR had het RCA de verantwoordelijkheid voor de coördinatie van de weekendprogrammering. Coördinator Diny Meijsen van de DRR had als taak het theater optimaal te laten functioneren. Zij beheerde de accommodatie, deed de verhuur van maandag tot en met donderdag en van de niet geclaimde weekenden van het RCA. Zij was ook intermediair naar de buurt en organiseerde kindertheater op een woensdag in de maand. Niemeijer was coördinator voor 24 uur per week en belast met de weekendprogrammering. In deze periode ging het RCA, Rotterdamse Vereniging voor Amateurtheater (RVA) heten.

De RKS verleende aan de RVA een subsidie van 24.000 gulden voor de programmering en de publiciteit van voorstellingen van de amateur theatergezelschappen die lid waren van de RVA. De amateur verenigingen hadden in begin-

sel op jaarbasis het recht om gedurende één weekend premièrevoorstellingen in 't Kapelletje te spelen. Daarnaast verleende de RKS aan de RVA een subsidie ter dekking van de kosten van huur van 't Kapelletje gedurende de weekenden van het theaterseizoen.

Met deze subsidie ging de RVA aan de gang. In de jaren na 1994 werden tal van activiteiten georganiseerd en kwam het theater weer tot bloei. Zo startte in januari 1996 een zondagmiddagsalon, de Belvédère. Een initiatief van de RVA in

samenwerking met de Culturele Raad Zuid-Holland. Nieuwe ontwikkelingen in het amateurtheater werden daar besproken. Het was een plek waar spelers, regisseurs en geïnteresseerden binnen het amateurtheater elkaar konden ontmoeten. In 1997 nam de RVA het voortouw in het stedelijke eenakterfestival dat vervolgens jaren zijn thuis vond in 't Kapelletje. In hetzelfde jaar vond het eerste Monologenfestival plaats. De RVA was een bloeiende organisatie met Leny Vos aan het roer en mocht zich in 1999 de snelst groeiende en ook later grootste afdeling van de

Nederlandse Vereniging voor Amateurtheater (NVA) noemen.

Op 1 september 1999 nam Niemeijer ontslag en zijn taken als coördinator werden overgenomen door Jasper Damsteegt, die echter al na één jaar ontslag nam. De organisatie ondervond problemen. Er waren veel ziekten en functiewisselingen, waardoor de continuïteit in de samenwerking met de RVA onder druk stond. Eind 2000 werd Johan van Herpen de nieuwe locatiemanager. Vanaf dat moment was er vanuit de Gemeente 2,45 fte beschikbaar, verdeeld over een locatiemanager (1,45 fte) en een algemeen medewerker wijkaccommodaties (1 fte). Daarnaast waren er drie personen werkzaam in het kader van de aanvullende werkgelegenheid (ID banen, re-integratie).

Maar hiermee waren de problemen niet opgelost. Omwonenden klaagden over overlast. De uitgang van het theater ging door het trappenhuis van de flat met woningen. Het publiek stoomde in de pauzes naar de galerijen en de steeg naast het theater voor verkoeling en om te roken. Vooral het rookbeleid dat sinds

november 2000 in alle gemeentelijke instellingen van kracht was, droeg er toe bij dat de overlast buiten toenam.

Vaste brieven schrijver Gerard van der Eem (Spelend Lezen) klaagde zijn nood over de gebruiksvriendelijkheid van het theater. Hij constateerde dat het bespreek-systeem via een antwoordapparaat van de RVA veel tekortkomingen kende en dat het theater “niet vriendelijk oogt voor hen die niet goed de weg weten te vinden naar het theater”. De bereikbaarheid en herkenbaarheid was een weerkerende zorg en ook de trappen vormden een obstakel voor bezoekers die slecht ter been waren of een rolstoel gebruikten.

Er werden plannen gemaakt voor een nieuwe entree voor het theater waarbij tevens een lift de bereikbaarheid van zowel kantoorverdieping als van het theater moest verbeteren. De lift kon worden gefinancierd met gelden uit het Grote Steden Beleid en werd in maart 2001 officieel in gebruik genomen door Crista Vonkeman, portefeuillehouder van de deelgemeente Noord. Tegelijk met de lift kreeg het theater een eigen ingang en

opgang. Hoewel de verrijdbare tribune op zich een attractie was, voldeed de ruimte achter de tribune niet meer als foyer. Tijdens de pauze kon er niet goed gewerkt worden aan decorwissels en technische aanpassingen en de uitgiftebalie werd niet als klantvriendelijk ervaren en voldeed

niet aan de ARBO-eisen van die tijd. Door de nieuwe indeling van theater en kantoren ontstond een verbinding naar de eerste verdieping en werd bij sommige voorstellingen het publiek naar beneden

geleid naar een geïmproviseerde foyer met rookkamer bij de kantoren. De komst van de lift zorgde dat ook rolstoelgebruikers naar het theater konden komen waarbij echter ook de noodzaak ontstond van een foyer met een invalidentoilet.

Inmiddels was de uitvoering van de activiteiten in het theater een gedeelde verantwoordelijkheid van de RVA en de gemeentelijke projectleider van 't Kapelletje. Er werd geconstateerd dat niet alle weekenden konden worden gevuld. De RVA constateerde dat minder leden dan verwacht gebruik maakten van het theater om hun voorstellingen te spelen en dat het moeilijk was om de opengeval-len weekenden te programmeren. In een beleidsnota van de RVA uit 2000 werd gesteld dat een proactieve benadering nodig is om RVA leden te stimuleren om in 't Kapelletje te komen spelen. Vanaf september 2000 startte de RVA een experiment om met behulp van een extra subsidie bijzondere voorstellingen te programmeren voor doelgroepen die nauwelijks gebruik maken van het theater. Het betrof hier vooral jongeren en allochtonen. Het experiment mislukte door een

gebrek aan belangstelling van de beoogde doelgroepen en door een te hoge uitkoop-som van de beoogde voorstellingen. Ook de beoogde samenwerking tussen RVA en de projectleider vanuit de dienst Sport en Recreatie (S&R, de opvolger van DRR) kende zijn problemen. De Gemeente had plannen om lokale cultuur centra (LCC) in de stad te ontwikkelen. In 2001 kondigde de Gemeente aan om vijftien LCC's te creëren waarbij de bewoners zouden meebepalen wat er in een LCC te zien en te doen zou zijn. De deelgemeentes waren vrij om zelfstandig te bepalen wat zij op dit beleidsterrein zouden doen en welke wijkaccomodaties zij zouden opwaarderen naar een LCC. Het duurde tot 2005 voordat de eerste LCC's er waren.

Het Kapelletje werd vooral gezien als een theater en nauwelijks als een wijkgebouw. Johan van Herpen constateerde in het jaarverslag van 2001 dat dit imago zeker niet moest worden afgebroken maar moest worden verbreed. Hij schreef: “Want ondanks de ligging in een zogeheten aandachtsgebied en dan ook nog midden in een wooncomplex, heeft het een sterk luxe en knusse uitstraling. Een

pareltje voor zowel deelgemeente Noord als voor Sport en Recreatie.” Er hing een forse bezuiniging in de lucht op kunst en cultuur. Vanuit de RKS deed op 6 september 2002 R.R. de Haas een dringende oproep aan alle amateurverenigingen op het gebied van kunst en cultuur om zich luid in de discussie te laten horen. Hij schreef: “Er is geen sector binnen het Rotterdamse cultureel leven die zo midden in de samenleving staat als het amateurveld (...). Een bloeiend verenigingsleven bevordert de sociale cohesie in de stad.” Hij riep op om binnen eigen netwerk ten gunste van de kunst en cultuur in de stad de mond open te doen en een protest te laten klinken.

Op 17 juni 2004 stelde het raadslid T.S.J. Cornelissen (SP) vragen over de toekomst van 't Kapelletje en in het bijzonder over de realisatie van de Lokale Cultuur Centra. De aanleiding hiervoor was de aankondiging in de voorjaarsnota van het deelraadsbestuur van Noord om geen budget meer ter beschikking te stellen voor het theater. Men ging er vanuit dat het theater een LCC zou worden en dat de gemeente daar geld voor ter beschik-

king zou stellen. Er vonden gesprekken plaats tussen de deelgemeente en de afdeling Kunstzaken van de gemeente. Vóór 1 januari 2005 moest er duidelijkheid komen of 't Kapelletje een LCC zou worden, anders zou zeker het doek vallen voor het theater. Het was lang onzeker of dit ook zo zou zijn, maar uiteindelijk kwam het groene licht en in 2005 werd 't Kapelletje officieel een LCC.

Leny Vos

Ik droomde van een huis voor het amateurtheater

“Het begon allemaal met een advertentie in de Havenloods. Ik was gestopt met werken en las toen de oproep voor een voorzitter van de RCA. Ik had binnen mijn werk al veel ervaring opgedaan als voorzitter van de OR. Ik dacht: ‘dat kan ik wel!’

Daarnaast is theater een passie van me. Ik wilde als jong meisje al naar de toneelschool maar mocht niet van mijn ouders. Ik heb toen een medische opleiding gedaan en ben in het ziekenhuis gaan werken. Op latere leeftijd, ik was toen al getrouwd, heb ik een deelopleiding regie gedaan aan de toneelschool in Arnhem gedaan. Ik was al te oud en bovendien zwanger. In 1960 studeerde ik af en ben toen vrij snel gaan regisseren in het amateurcircuit. Theater maken met amateurs vind ik geweldig. Het spel komt vaak recht uit het hart van de speler en het is elke keer weer verrassend wat amateurs laten zien op het toneel.

Ik had overigens geen idee van wat me precies te wachten stond als voorzitter van het RCA. 't Kapelletje was verbouwd door Ted Boskamp tot een theater. Ik deelde het kantoor met Elzo Niemeijer. Hij was daar aanwezig namens de Rotterdamse Kunststichting (RKS). Ook was er nog een ander kantoor voor iemand

waarvan ik niet goed wist wat die nu precies deed. Waarschijnlijk was hij de beheerder maar ik heb hem nooit gezien. En er waren in die tijd ook een aantal mensen werkzaam in 't Kapelletje met een Melkertbaan. Kortom het liep allemaal een beetje door elkaar heen. Later toen er een nieuwe medewerker van de RKS kwam, Jasper Damsteegt, hebben we het beter geregeld. Hij kreeg een eigen kantoor en wij mochten ook iemand met een Melkertbaan aannemen.

Bijna elke dag waren Hannie Pontello en ik op het kantoor in 't Kapelletje aanwezig. En in de weekenden deden wij en de andere bestuursleden beurtelings de kassa. Dat maakte de band met de verenigingen sterk. We werden gebeld, als er een speler of regisseur nodig was, met de vraag of we een vervanger wisten. Of verenigingen kwamen langs voor repertoireadvies. We zochten dan samen met hen een stuk uit en gaven advies. Daarnaast wist ik door mijn netwerk binnen de gemeente regelmatig subsidies binnen te halen. Geld dat we goed konden gebruiken voor het organiseren van festivals zoals het Eenakterfestival en het Monologefestival.

Het gebouw zelf was niet van ons maar van de gemeente Rotterdam. Zij beheerde het. Ik heb toen met de gemeente kunnen regelen dat de amateurverenigingen de hoofdbespelers van dit theater zouden zijn. We kregen iets meer dan dertig weekenden het theater tot onze beschikking. Leden van de RVA konden gratis gebruikmaken van deze weekenden. Dat werd een succes. Het ging zo goed dat we op een moment moesten gaan reguleren. Verenigingen die maar weinig publiek trokken, vroegen we dan

om niet drie maar twee avonden te spelen. Zo konden anderen verenigingen ook een speelbeurt krijgen. Het bestuur stond in die tijd heel dicht bij de leden. Ik denk dat dit één van de redenen was waarom wij zo succesvol waren. Op een bepaald moment waren er meer dan zeventig Rotterdamse verenigingen lid van de RVA. Het kapelletje was het huis voor het Rotterdamse amateurtheater geworden. Na mijn acht jaar was de vereniging financieel gezond en met voldoende geld in kas voor een mooie toekomst voor het amateurtheater in Rotterdam. Ik ben heel trots dat ik voor al mijn werk de Erasmuspenning mocht ontvangen.

Als ik het nog een keer mocht doen dan zou ik wellicht me nog meer willen richten op de professionalisering van het amateurtoneel. Meer workshops organiseren en goede regisseurs aantrekken. In mijn tijd hadden we een afspraak met het RCTh dat zij de opleidingen zouden doen. Maar ik denk dan toch dat we hier meer onze eigen koers in hadden moeten varen. Ook het stimuleren van het bezoeken van professioneel theater zou ik dan meer stimuleren. Ik vind het schrikbarend dat er zo weinig amateurspelers naar het professioneel toneel gaan kijken. Terwijl daar zoveel van te leren valt.”

Tribune

door de aannemer, die het Emmahuis verbouwde, de betimmering aangebracht. In de tribune zit een elektromotor die de massieve ijzeren wielen aandrijft waarmee de tribune voor en achteruit kan rijden. Op de tegelvloer van het theater was een

spaanplaat vloer gelegd. Al gauw werd duidelijk dat de wielen van de tribune schade aan de vloer toebrachten. Anderhalf jaar na de opening van het theater werd de vloer vervangen door een tweede vloer. In de loop van de wielen werden ijzeren strips aangebracht waarna de vloer verder werd opgevuld met multiplex platen. Op de foto op pagina zesendertig zijn deze strips goed te zien. In het huidige theater worden deze aan het zicht onttrokken door de balletvloer. Bij het proefrijden van de tribune bleek dat deze snel scheef trok. Om dit te voorkomen werden op de pilaren stootwielen geplaatst.

Een van de bijzondere elementen van Theater 't Kapelletje is de rijdende tribune. Anno 2015 rijdt de tribune niet veel meer omdat de noodzaak ervan verloren is gegaan toen de foyer werd verplaatst naar de eerste verdieping.

Voor de initiatiefnemers van R⁷¹ was de tribune wel een noodzaak. De theaterzaal was de enige ruimte die men ter beschikking had. Deze moest dus zowel theatervloer met tribune, foyer en opslagruimte zijn. Ted Boskamp maakte tekeningen en een maquette en overtuigde uiteindelijk Francisca Ravenstein van de deelgemeente dat er een rijdende tribune moest komen. Op deze manier kon achter de tribune een ruimte gecreëerd worden die dienst deed als foyer.

De tribune drukte zwaar op de begroting en moest fl 12.000,00 kosten. De Gemeente droeg fl 7.000,00 bij en het resterende bedrag werd gefinancierd uit fondsen. Bijna kon het plan niet doorgaan vanwege een tekort van fl 1200,00.

Het frame van de tribune is een ijzerconstructie die in drie delen gemaakt werd aan de Oostmaaslaan in Rotterdam (firma Bosma). In het theater werden deze delen samengevoegd en werd

De afbouw van de tribune werd geheel verzorgd door Ted Boskamp en een aantal vrijwilligers. Zij zorgden voor de art deco armaturen op de tribune, de betimmeringen en de stoelen. De eerste stoelen kwamen uit De Lantaren. Zij waren echter door hun ouderdom van zeer slechte kwaliteit. In 1987 werd de noodschouwburg aan het Schouwburgplein afgebroken. De stoelen van het balkon van de schouwburg konden voor een symbolisch bedrag worden gekocht. Die balkonstoelen waren trapsgewijs opgesteld geweest en daarmee zeer geschikt voor de tribune. Ze waren ook minder gesleten dan de zaalstoelen die op een aflopende vloer geplaatst waren geweest en daarmee ook niet geschikt waren voor de tribune van 't Kapelletje.

Het rijden met de tribune bleek ook nog een hele kunst. Wie niet op tijd op de uitknop drukte, liep de kans dat de tribune of te ver naar voren of te ver naar achteren reed. Een vernuftig (nood) remsysteem werkte niet altijd naar behoren. Een streepje op de vloer moest de bestuurder van de tribune aangeven waar er gestopt moest worden.

Ted Boskamp heeft goede herinneringen aan Nico Vellinga die in een onvervalst Bolswaards accent het publiek waarschuwde wanneer de tribune ging rijden: Dames en heren, even blijven zitten, de tribune gaat nu naar achteren rijden.

